

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/9027

Uw kenmerk
2016Z21930

Bijlage(n)
-

Datum 25 januari 2017
Betreft Beantwoording vragen van de leden Nijboer en Cegerek
(beiden PvdA) over Attero

Geachte voorzitter,

Hierbij beantwoord ik, mede namens de minister van Financiën, de vragen van de leden Nijboer en Cegerek (beiden PvdA) over het bericht "Drie Chinezen blijven over in strijd om Attero" (ingezonden 23 november 2016).

Vraag 1

Kent u het artikel "Drie Chinezen blijven over in strijd om Attero"?¹

Vraag 2

Welke regels gelden er omtrent overnames in de afvalverwerkingssector? Welke toezichthouder is bevoegd bij overnames in de afvalverwerkingssector?

Vraag 3

Is er een vergunning vereist voor de overname? Zo ja, welke criteria gelden er voor de toekenning van een vergunning? Welke eisen worden gesteld aan toekomstige bestuurders?

Vraag 4

Welke eisen gelden er ten aanzien van nieuwe aandeelhouders, bijvoorbeeld op het gebied van integriteit, milieubeleid en arbeidsomstandigheden?

Antwoord 1, 2, 3 en 4

Ik ben bekend met het artikel. Voor overnames (concentraties) in de afvalverwerkingssector gelden dezelfde regels als voor voorgenomen concentraties in andere sectoren. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) houdt mededingingsrechtelijk toezicht op voorgenomen concentraties. Een voorgenomen concentratie moet bij de ACM gemeld worden indien partijen minimaal € 30 mln omzet behalen in Nederland en gezamenlijk wereldwijd minimaal € 150 mln omzet. De ACM bepaalt of voor de voorgenomen concentratie een vergunning is vereist. Daarbij wordt gekeken of er redenen zijn om aan te nemen dat de voorgenomen concentratie de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse

¹ Financiële Dagblad, 21 november 2016

markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren. In sommige gevallen moet een voorgenomen concentratie vanwege de omvang worden gemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie beoordeelt een voorgenomen concentratie op dezelfde gronden als de ACM.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/9027

Attero heeft zich als bedrijf net als ieder ander bedrijf te houden aan de wet- en regelgeving, ook op het gebied van integriteit, milieubeleid en arbeidsomstandigheden. Daarbij maakt het niet uit wie de eigenaar is van het bedrijf. Voor afvalverwerkingsbedrijven gelden ook geen andere eisen voor toekomstige bestuurders.

Vraag 5

Welke verplichtingen heeft Attero met betrekking tot het in de toekomst schoonmaken van vervuilde grond? Moet Attero hiertoe financiële buffers aanhouden? Zijn hierover afspraken gemaakt bij de verkoop van Attero aan Waterland in 2013? Zo ja, in hoeverre is Attero deze afspraken nagekomen? Klopt het dat een buffer die hiertoe werd aangehouden tegen de afspraken in als dividend is uitgekeerd aan aandeelhouder Waterland? Klopt het dat hiermee de milieurisico's voor de samenleving groter zijn geworden, met een mooie opbrengst voor de aandeelhouder? Welke regels gelden er bij overnames in de afvalverwerkingssector ten aanzien van de bescherming van het publiek belang, bijvoorbeeld op het gebied van bodem- en luchtverontreiniging? Hoe wordt geborgd dat Attero ook onder de nieuwe aandeelhouder haar verplichtingen op milieugebied nakomt en daar ook op lange termijn toe in staat is? Hoe kan worden gezorgd dat een nieuwe aandeelhouder het bedrijf niet zodanig leegtrekt dat het bedrijf niet meer kan voldoen aan zijn verantwoordelijkheden op milieugebied? Met andere woorden, hoe wordt gezorgd dat het bedrijf opdraait voor de kosten van milieuschade en niet uiteindelijk de overheid, ook als die milieuschade zich over tientallen jaren voordoet?

Antwoord 5

Attero moet ook met nieuwe aandeelhouders voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Hierop wordt op de reguliere wijze toezicht gehouden door het bevoegd gezag, te weten de decentrale overheden.

Het klopt niet dat de milieurisico's voor de samenleving zijn veranderd. Op grond van de nazorgregeling uit de Wet milieubeheer moeten gelden worden gereserveerd voor de nazorg van een stortplaats. Gedeputeerde Staten van een provincie zijn verantwoordelijk voor de nazorg en hebben hiertoe een fonds, het zogenaamde Nazorgfonds. Het fonds wordt gevuld met heffingen die de exploitant/vergunninghouder aan de provincie moet afdragen en de rendementen uit de beleggingen van het fonds. Hierbij kan een betalingsregeling worden getroffen. De nazorg houdt in de eeuwigdurende milieuhygiënische nazorg van de op en in de stortplaats aangebrachte voorzieningen en de controle van bodem en grondwater na sluiting van een stortplaats. Van een saneringsnoodzaak hoeft geen sprake te zijn. Indien er onverhoopt sprake is van een ten gevolge van de stortplaats buiten de locatie optredende verontreiniging, dan is de exploitant gehouden aan het daarop van toepassing zijnde wettelijke regime zijnde de regels van de Wet bodembescherming (Wbb). Indien dit na sluiting optreedt, is de betreffende provincie daarvoor verantwoordelijk. Zij verdisconteert een dergelijk risico al in de aan de exploitant in rekening te brengen nazorgheffing.

Als de stortplaats vol is, moet conform de regelgeving een bovenafdichting worden aangebracht. Dit dient het bevoegd gezag in de voorschriften van de omgevingsvergunning als verplichting (vereist op basis van het Stortbesluit) op te nemen. Bij het indienen van de aanvraag van een omgevingsvergunning dient de stortplaatsexploitant, met betrekking tot het onderdeel milieu, tot een in het Stortbesluit gelimiteerd maximum financiële zekerheid te stellen voor deze bovenafdichting. Zelfs als die gesteld is, wil dat niet zeggen dat de omstandigheden niet kunnen wijzigen waardoor de zekerheden zouden moeten worden aangepast. Het is aan het bevoegd gezag hier op toe te zien. Er vindt overleg plaats tussen het bevoegd gezag en Attero over de vraag of voldaan wordt aan de afgesproken verplichtingen met betrekking tot de (financiële) voorzieningen voor de bovenafdichting en de nazorg van stortplaatsen.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/9027

Vraag 6

Klopt het dat Attero door een groep decentrale overheden in 2013 voor een bedrag van EUR 450 miljoen is verkocht aan Waterland en geschoond voor schulden en voorzieningen voor EUR 170 miljoen? Hoeveel dividend heeft Attero sindsdien uitgekeerd? Klopt het genoemde bedrag van EUR 180 miljoen? Deelt u de mening dat dit een ongekend hoog dividend is in verhouding tot de verkoopprijs? Is het bedrijf niet domweg te goedkoop verkocht?

Antwoord 6

Ja. Op grond van een *statement* dat Waterland in 2015 heeft uitgegeven ter toelichting en informatie lijken deze bedragen te kloppen. In de situatie van Attero hebben de verkopers ervoor gekozen de vrij uitkeerbare reserves mee te nemen in de koopprijs.

Het bedrijf Attero is verkocht in een geregisseerd proces van een gecontroleerde veiling waarin internationale bidders (inclusief Aziatische partijen) zijn uitgenodigd te bieden. De waardering van Attero sloot aan bij een reeks van eerdere waarderingen in die periode. De aandeelhouders hebben daar nog een onafhankelijke *fairness-opinion* op laten doen. Daarmee is er een aantal waarborgen in het proces geweest om te voorkomen dat de verkoopprijs te laag zou zijn. Het bod dat tijdens de gecontroleerde veiling door Waterland werd ingebracht, werd door de verkopende partijen als beste gewaardeerd. Waterland heeft daarmee in 2014 100% van de aandelen van Attero verworven.

Vraag 7

Hoeveel mensen werkten er in 2012 bij Attero en hoeveel mensen werken er nu bij Attero?

Antwoord 7

Volgens Attero was de totale bezetting per 31 december 2012 787 fte, en op 30 juni 2016 799 fte.

Vraag 8

Hoe kan het, in het licht van het bericht dat Attero nu zou worden verkocht voor een prijs tussen EUR 700 miljoen en EUR 1 miljard, dat Attero in drie jaar tijd zoveel meer waard is geworden? Acht u een dergelijke gigantische waardeinstijging mogelijk? Welke reële waarde is er de afgelopen jaren aan het bedrijf toegevoegd? Staat dat hiermee in verhouding of is de mogelijke waardeinstijging het gevolg van financieel en fiscaal trapezewerk?

Antwoord 8

Mij is niet bekend waarop de in de media genoemde bedragen zijn gebaseerd. Een eventuele waardeinstijging is afhankelijk van allerlei factoren, zoals veranderde marktomstandigheden op de internationale afvalmarkt, investeringen, efficiëncymaatregelen en de ontwikkelingen in de contractenportefeuille.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/9027

Vraag 9

In hoeverre keek de landelijke overheid mee bij de transactie in 2013, tegen de achtergrond van het feit dat de verkopende decentrale overheden nu onderzoek doen naar de transactie in 2013? Deelt u de mening dat de verwachte verkoopprijs nu zo hoog is dat het zeer waarschijnlijk is dat Attero in 2013 meer waard was dan Waterland er destijds voor heeft betaald? Hoe is in 2013 de verkoopprijs tot stand gekomen? Waren daar externe taxateurs of accountants bij betrokken?

Antwoord 9

De rijksoverheid heeft niet meegekeken met de verkoop. De verkoop is uitgevoerd door de aandeelhouders van destijds, te weten een aantal provincies en gemeenten, ondersteund door externe adviseurs waaronder juridische en financiële adviseurs. Decentrale overheden zijn hiertoe bevoegd.

Vraag 10

Mocht uit onderzoek blijken dat de verkoopprijs in 2013 te laag was, welke mogelijkheden hebben de betrokken decentrale overheden dan om alsnog een redelijke vergoeding te krijgen voor de aandelen in Attero?

Antwoord 10

Het is aan de decentrale overheden om te bekijken of er juridische mogelijkheden zijn om een aanvullend bedrag te vorderen van de koper. Dit hangt af van de afspraken die destijds tussen de partijen zijn gemaakt. De afspraken zijn onderdeel van de vertrouwelijke verkoopovereenkomst.

De betrokken provincies hebben de Zuidelijke Rekenkamer gevraagd onderzoek te doen naar de vraag of het waarderingsproces op de juiste manier is verlopen. Daarbij spitst het onderzoek zich toe op de vraag of de Provinciale Staten van Noord-Brabant en Limburg door de Gedeputeerde Staten van deze provincies op de juiste wijze zijn geïnformeerd tijdens het verkoopproces. De uitkomsten van dit onderzoek worden in mei 2017 verwacht.

Vraag 11

Krijgt u ook het gevoel dat de samenleving is bekocht en dat private equityhuis Waterland er met de winst vandoor gaat? Wat zijn de gevolgen voor de medewerkers en de werkgelegenheid op lange termijn? Welke maatregelen gaat u treffen in aanvulling op de maatregelen die zijn getroffen naar aanleiding van de initiatiefnota private equity van de leden Groot en Nijboer om dit soort gedrag te voorkomen?²

² Kamerstuk 34 267

Antwoord 11

Het Rijk speelt geen rol bij dit soort transacties. Het is aan de decentrale overheden om te onderzoeken of de verkoop destijds juist is verlopen. Zie het antwoord op vraag 10.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/9027

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Sharon A.M. Dijkma